

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr.Németh Renáta ügyvéd által képviselt felperesnek a dr.Kőfalvi Balázs ügyvéd által képviselt I.r. és a II.r. alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Pest Megyei Bíróságnál 21.P.20.372/2007. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.21.286/2009/15. számú ítéletével befejezett ügyében a felperes részéről 56. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelme folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében kártérítés megfizetésére kérte az alperesek egyetemleges kötelezését. A kárigényét arra alapozta, hogy az I.r. alperes 5.250.000 forint kölcsönt számára nem fizette vissza. További kára azért merült fel, mert a kölcsön egy részét más személyektől kérte, s miután az I.r. alperes nem teljesített, ezért azokat nem tudta visszafizetni, jogerős ítélet pedig kötelezte a tartozása megfizetésére, a késedelmes teljesítés miatt így további költségeket is meg kellett fizetnie. Az I.r. alperessel közös vállalkozásba azért kezdett, és adott át részére további pénzeszegeket, hogy a korábbi kölcsön vissza nem fizetése miatt felmerült kárát enyhítse. Ezért további 7.162.266 forint egyetemleges megfizetésére kérte az alperesek kötelezését.

A II.r. alperes kártérítő felelősségét arra alapította, hogy az I.r. alperes ellen a kölcsön vissza nem fizetése miatt megindított büntető ügyben hozott jogerős ítéletet - amiben a polgári jogi igényét a törvény egyéb útjára utasították - késve kézbesítették a részére, arról csak 2003. augusztus hónapban értesült. Korábbi kézbesítés esetén az I.r. alperessel szemben korábban indíthatott volna pert, és ekkor sikeres végrehajtásra kerülhetett volna sor.

Az elsőfokú kijavított ítélet kötelezte az I.r. alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 5.250.000 forintot, ebből 4.750.000 forint után 1994.január 12-től, 500.000 forint után 1994. július 22-től járó törvényes mértékű késedelmi kamatot, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy az I.r. alperes az 5.250.000 forint kölcsönösszeget bűncselekménnyel okozott kárként is köteles visszafizetni a felperesnek, aki az általa felvett kölcsönök késedelmes teljesítésével kapcsolatos következményeket azonban nem háríthatja át az I.r. alperesre. Az üzleti vállalkozás során az I.r. alperes részére átadott összeg vonatkozásában pedig arra utalt, hogy az a felperes által vállalt üzleti kockázat körébe tartozik, ez kárigényként szintén nem alapos követelés. Az I.r. alperes elévülési kifogását azért nem találta alaposnak, mert a felperes 1998. november 30-án a polgári jogi igényét előterjesztette, amely megszakította az elévülést, a 2001. november 30-án meghozott másodfokú ítélettel pedig az igény elévülése újra kezdődött. A felperes menthető okból nem tudta érvényesíteni a polgári eljárásban a kártérítési igényét, mert csak 2003. augusztusban értesült arról, hogy a büntetőeljárás során a polgári jogi igényét egyéb útra utasították. 2005. február 1-jén keresetet terjesztett elő az I.r. alperessel szemben, ezzel az elévülést újból megszakította.

A II.r. alperessel szemben 2006. november 13-án terjesztette elő a keresetét, a kárfelelőssége kizárólag a lefolytatott büntetőeljárásokkal kapcsolatos, a másodfokú ítélet 2003. november 30-i

meghozatalával kezdődik a kárigénye, ami a 2003. augusztusi tudomásulvételig nyugodott. Nem idő előtti a II.r. alperessel szemben előterjesztett kártérítési követelés, mert a felperes kára az I.r. alperes bűncselekményével következett be, a II.r. alperes mulasztása a felperesi igény érvényesíthetőségére nem hatott ki.

A felperes és az I.r. alperes által benyújtott fellebbezés folytán eljáró másodfokú bíróság kijavított ítéletével helybenhagyta az elsőfokú ítéletet. Megállapította, hogy a II.r. alperes mulasztása megállapítható, ez azonban nem akadályozta a felperest abban, hogy az I.r. alperessel szemben az igényét a törvényes határidőn belül érvényesítse. A II.r. alperes tényleges károkozása nem nyert bizonyítást, az általa elkövetett mulasztás és a felperest ért kár között az okozati összefüggés nem állapítható meg. Az I.r. alperes elévülése nyugvására vonatkozó jogi álláspontját nem tartotta alaposnak, mert az adott esetben az elévülés megszakadása is megállapítható; 1998 novemberében a felperes a büntetőeljárás során a polgári jogi igényét előterjesztette, ez a nyilatkozata az 1994-ben megindult elévülést megszakította, az elévülést megszakító eljárás jogerős befejezése után pedig az elévülés újból megkezdődött. A 2001. november 30-i jogerős befejezést követő öt éven belül a felperes az igényét érvényesítette, a követelés elévülését ezért nem lehet megállapítani.

A jogerős ítélet megváltoztatása és a II.r. alperes 5.250.000 forint kártérítés és kamata I.r. alperessel egyetemlegesen történő megfizetésére, valamint a költségek megfizetésére való kötelezése iránt a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Álláspontja szerint a jogerős ítélet helyesen állapította meg, hogy az I.r. alperes bűncselekménnyel okozott 5.200.000 forint összegű kárt a felperesnek, miként azt is, hogy az I.r. alperesnek a jogerős büntető ítélet meghozatalakor volt vagyona. Amennyiben a felperes a jogerős büntető ítéletet időben megkapta volna, korábban érvényesíthette volna a követelését, reális esélye lett volna arra, hogy ez végrehajtás útján eredményre vezet. A II.r. alperes mulasztása az I.r. alperessel szembeni követelésének a behajthatatlanságát eredményezte. Vizsgálni kellett volna, hogy a II.r. alperes mulasztása mennyiben hatott közre abban, hogy az I.r. alperes által bűncselekménnyel okozott kár sem végrehajtás, sem pedig egyéb módon nem térült meg. A II.r. alperes mulasztása, mint károkozó magatartás következtében jutott abba a helyzetbe, hogy a polgári jogi igényét kellő időben nem tudta érvényesíteni, ami miatt kára keletkezett.

Az I.r. alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem nyújtott be.

A II.r. alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése alapján csak a felperes felülvizsgálatával támadott részében és a Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján abban a körben vizsgálta, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogsabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálatnak nem volt tárgya az I.r. alperesnek a jogerős ítélet szerinti marasztalása, valamint az ezt meghaladó kereset elutasítása.

A felperes kártérítési keresete folytán azt kellett vizsgálni, hogy az I.r. alperes által bűncselekménnyel okozott kár megfizetésére a II.r. alperes is marasztalható-e. A II.r. alperes kártérítő felelősségének elbírálásához szükséges bizonyítást a bíróságok lefolytatták és az irányadó anyagi jogi felelősségi szabályok, valamint a bizonyítási kötelezettségre vonatkozó eljárási szabályok helyes alkalmazásával megalapozott döntést hoztak.

A felperes a II.r. alperessel szemben bírósági jogkörben okozott kártérítés címén érvényesítette a követelését, ezért neki kellett bizonyítania, hogy a kártérítés általános [Ptk. 339. § (1) bekezdés] és

különös [Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdés] feltételei fennállanak. Az általános feltételek közül a bíróság jogellenes magatartását (mulasztását) és ezzel okozati összefüggésben bekövetkezett károsodását kellett bizonyítania.

A felperes a keresetben érvényesített kárát arra vezette vissza, hogy a bíróság hibájából csak később tudta érvényesíteni az I.r. alperessel szemben a követelését, holott, ha korábban megismeri a büntető ítélet tartalmát és abból tudomást szerez arról, hogy a bűncselekménnyel okozott kár megtérítésére vonatkozó polgári jogi igényét a törvény egyéb útjára utasították, az I.r. alperessel szemben hamarabb tudta volna a pert megindítani, és ez - a jogerős ítélet korábbi meghozatala esetén - nagyobb esélyt jelenthetett volna a sikeres végrehajtásra.

Tény, hogy a büntető bíróság mulasztott, amikor a felperes polgári jogi igényét elutasító 2001. november 30-án kelt jogerős ítéletet csak késve, 2003. augusztus végén küldte meg a felperesnek. Ez hiba volt, azonban csak akkor eredményezné a II.r. alperes kártérítő felelősségének a megállapítását, ha ez okozati összefüggésben lenne a felperest ért károsodással. A jogerős ítélet helyesen állapította meg, hogy a felperes kárát az I.r. alperes okozta, a II.r. alperes mulasztása nem volt akadálya, hogy a felperes az I.r. alperessel szemben a követelését korábban érvényesítse.

Helyesen hivatkozik a II.r. alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében arra, hogy a felperes állítása a követelésének korábbi időben történő sikeres végrehajtásról csak feltételezés, amely a II.r. alperes mulasztása és a felperesnek az I.r. alperes által okozott kár meg nem térülése közötti okozati összefüggés megállapítására nem lehet alap.

A bíróság a jogerős ítéletében a bizonyítékok okszerű mérlegelése alapján megállapított tényállásból helyesen következtetett arra, hogy a II.r. alperes jogellenes magatartása és a felperes kára között az okozati összefüggés hiányzik, ezért a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése szerinti feltételek nem állapíthatók meg, ezért a kártérítésre kötelezésnek nincs alapja.

A jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott része a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért azt a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint - tárgyaláson kívül hozott határozatával - a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel a 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2011. november 23.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági tisztviselő
HM